

SOTSIAALMINISTEERIUM

Allar Jõks
Sorainen
Allar.Joks@sorainen.com

ei 02.02.2026 *
Meie 16.02.2026 nr 1.5-1.1/300-2

Vastus teabenõudele

Lugupeetud Allar Jõks

Vastuseks teie teabenõudele vastame järgmist:

1) Sotsiaalministeeriumi juhtimissüsteemi korrastamise raames on EL ja väliskoostöö poliitika protsess väljatöötamisel. EL nõukogu töörühmade ettevalmistus toimub koostöös valdkondlike ekspertidega ning tuginedes varasemalt kinnitatud Eesti seisukohtadele, valdkondlikele strateegiatele ja arengukavadele.

2) Sotsiaalministeerium lähtub EL asjades seisukohtade kujundamisel EL asjade menetlemise juhistest. Ühtegi õiguslikult siduvat otsust WHO raamkonventsiooni osapoolte 11. istungil (COP-11) päevakorras ei olnud, seega olid EL ühisseisukoha kujundamisel toimunud aruteludes osalemisel aluseks varasemalt Vabariigi Valitsuse ja Riigikogu EL asjade komisjoni kinnitatud Eesti seisukohad ning asjakohased riigisisised poliitikadokumendid (sh Rahvastiku tervise arengukava 2020-2030). EL ühisseisukoha kujundamisel oleme läbivalt tuginenud Eesti Euroopa Liidu poliitika prioriteetidele (Vabariigi Valitsuses kinnitatud 19.06.2025), samuti Vabariigi Valitsuse ja Riigikogu EL asjade komisjoni 2024. a juulis kinnitatud seisukohtadele EL tubakatoodete regulatsioonide ajakohastamise kohta (kinnitatud 12.07.2024). EL nõukogu töörühmades osalemiseks eraldi juhiseid ei koostata.

3) EL nõukogu töörühmade kohtumiste kokkuvõtted sisaldavad teiste liikmesriikide positsioone ja tegemist on asutusesiseseks kasutamiseks tunnistatud teabega avaliku teabe seaduse (AvTS) § 35 lg 1 p 3 ja § 35 lg 2 p 3 alusel.

4) COP-11 istungi kokkuvõtte on asutusesiseseks kasutamiseks tunnistatud teave AvTS § 35 lg 1 p 3 ja § 35 lg 2 p 3 alusel. Eesti oli COP-11 aruteludes esindatud EL ühispositsiooni kaudu, mida väljendasid eesistujariik ja Euroopa Komisjon ning eraldi seisukohti ei väljendanud.

5) COP-11 istungil lähtuti Eesti seisukohtadest tubaka- ja nikotiinitooteid käsitlevate EL õigusaktide ajakohastamise kohta (kinnitatud Riigikogu EL asjade komisjonis 12.07.2024). Seisukohad kooskõlastati kliimaministeeriumi, haridus- ja teadusministeeriumi ning majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumiga. Riigiasutustest andsid lisaks arvamuse Tervise Arengu Instituut, Politsei- ja Piirivalveamet (PPA) ning Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet.

Seisukohad saadeti arvamuse avaldamiseks järgmistele huvigruppe esindavatele organisatsioonidele - Eesti Vähiliit, Tervisedendajate ühing (ETÜ), Terve Eesti SA, Tartu Ülikooli peremeditsiini ja rahvatervise instituut, Tartu Ülikool kliinilise meditsiini instituut, Eesti

Perearstide Selts, Eesti Arstide Liit, Eesti Kopsuarstide Selts, Eesti Õdede Selts, Eesti Onkoloogide Selts, Eesti Kliiniliste Onkoloogide Selts, Eesti Tubaka- ja Alkoholikahjude Vähendamise Koda, Eesti Vaimse Tervise ja Heaolu Koalitsioon (VATEK), Eesti Arstiteadusüliõpilaste Selts, Eesti Hambaarstide Liit, Eesti Nooremarstide Ühendus, Eesti Õpilasesinduste Liit, Eesti Koolijuhtide Ühendus, Eesti Noorsootöötajate Kogu, Eesti Lastevanemate Liit.

Arvamuse saatsid Eesti Vähiliit, Tartu Ülikooli peremeditsiini ja rahvatervise instituut, Eesti Perearstide Selts, Eesti Arstide Liit, Eesti Õdede Selts, Eesti Kliiniliste Onkoloogide Selts, Eesti Tubaka- ja Alkoholikahjude Vähendamise Koda, Eesti Nooremarstide Ühendus. Kõik vastanud organisatsioonid avaldasid Eesti seisukohtadele toetust. Toodi välja, et Eesti andmed näitavad kiiret muude tubakatoodete (e-sigaretid, nikotiinipadjad, kuumutatavad tubakatooted) tarvitamise levimuse suurenemist. Eriti märkimisväärne on see trend nooremates vanuserühmades. Huvigrupid tõid tagasisides murekohana välja, et lastele ja noortele on tubaka manustamine veipimise teel lihtsasti kättesaadav ning noortele suunatud turundus ja reklaam esitleb tooteid kui ohutut meelelahutust, mistõttu tuleks tähelepanu pöörata ka reklaami piiramisele. Rõhutati, et tubakal on kahjulik mõju ükskõik mismoodi manustades, eriti suur ja otsene mõju õppimisvõimele, vaimse tervise halvenemisele. Samuti juhiti tähelepanu, et sõltuvust tekitavate ainete (alkohol, nikotiin, uimastid) tarbimise vähendamine nõuab terviklikku lähenemist, võttes arvesse erinevate ainete asendamisega kaasnevaid mõjusid. Leitakse, et kaugmüügi keeld on oluline samm noorte kaitsmiseks tubakatoodete kättesaadavuse piiramisel ja liikmesriikide tubakakontrolli ja maksupoliitika tõhusa rakendamise tagamisel. Lisaks aitab see vältida ebaseaduslikku kaubandust ja tugevdada järelevalvet. Samas tuleb ka siseriiklikult järelevalvet ja kontrollimehhanisme tõhustada, tõkestamaks alaealistele tubaka- ja nikotiinitoodete müüki, mis seaduse kohaselt on keelatud. Näiteks ei ole PPA-l praegu õigust teha testoste ja see on raskendanud rikkumiste avastamist, sh veebi teel müügi korral. Oluliseks peetakse tubakatoodete atraktiivsuse vähendamiseks maitse- ja lõhnaainete keelustamist, mis on eriti oluline noorte kaitsmiseks. Samuti nõustuti, et standardiseeritud pakendid vähendavad toodete atraktiivsust ja suurendavad tervisehoiatuste mõju. Toetati suitsuvaba keskkonna nõuete laiendamist, sealhulgas suitsuvabade alade kehtestamist vabas õhus toimuvatele üritustele ja avalikele kohtadele, kus viibivad ka lapsed. Leiti, et need nõuded peavad hõlmama ka nikotiinitooteid ja uudseid tubakatooteid. Lisaks tehti ettepanekuid muudeks tegevusteks, mis riigisiselt aitaksid kaasa tubaka- ja nikotiinitoodete tarbimisega seotud tervisekahjude ennetamisele ja vähendamisele, näiteks tubakatarvitamise monitoorimise süsteemi tõhustamine, tubakast loobumise nõustamise teenuste toetamine ja laiendamine esmatasandil, sh apteekides. Suuremat tähelepanu tuleks pöörata ka tervisekasvatusele, sh tervisekäitumise mõjule ning tervislike valikute võimaldamisele juba varases lapseas, seda nii lasteaias kui oluliselt tõhusamalt põhikoolis.

Keskkonnamõjude osas konsulteeriti lisaks järgmiste organisatsioonidega: MTÜ EES-Ringlus, MTÜ Eesti Elektroonikaromu, Eesti Ringmajandusettevõtete Liit, Eesti Keskkonnaühenduste Koda, Weerec OÜ, Let's Do It Foundation. MTÜ EES-Ringlus ja MTÜ Eesti Elektroonikaromu arvamusel toetatakse EL-üleselt ühekordsete e-sigarettide keelustamist, välja on toodud ühekordsete e-sigarettide jäätmekäitlusega seotud probleemid ning kaasnevad ohud tervisele ja keskkonnale.

Seisukohtade koostamisel ja huvigruppide kaasamisel lähtuti WHO tubakatarbimise vähendamise raamkonventsiooni artiklist 5.3, mille kohaselt on konventsiooni osapooltel kohustus kaitsta rahvatervise poliitika väljatöötamist ja rakendamist tubakatööstuse ärihuvide eest. Konventsiooni põhimõtetest ja heaks kiidetud artikli 5.3 rakendamise juhistest lähtuvalt ei ole seisukoha kujundamisse kaasatud tubakaettevõtjaid.

6) Sotsiaalministeeriumi kulud seoses osalusega COP-11 istungil, mis toimus 17-22.11.2025 Genfis, olid kokku 2237,74 eurot.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Anniki Lai
asekantsler

Agne Nettan-Sepp
Agne.Nettan-Sepp@sm.ee